

ဟိန်းလတ်
စုံစမ်းစစ်ဆေးခြင်း
INVESTIGATION

JUNG-MYUNG LEE

မြန်မာဘာသာပြန်ဆိုသူ၏ စကား

ကျွန်တောင်ခေတ်တွင် အင်္ဂလိပ်စကားတက်မြှောက်ခဲ့သော မြဝတီမင်းကြီး ဦးစ၊ မက္ခရာမင်းသားကြီး စသော မြန်မာပုဂ္ဂိုလ်ကြီးများ ပေါ်ထွန်းလာကဲ့သို့ မြန်မာဘာသာစကား လေ့လာတတ်မြှောက်ကြသည် မစ္စတာလိန်းနှင့် မစ္စတာဂျပ်ဆင် (ဆရာယုဒသန်) ကဲ့သို့သော အနောက်နိုင်ငံသား ပုဂ္ဂိုလ်များ လည်း ပေါ်ထွန်းခဲ့သည်။ ။

ထို့ကြောင့် ၁၈၃၂ ခုနှစ်တွင် မစ္စတာဂျပ်ဆင် (ဆရာယုဒသန်) က ဓမ္မသစ်ကျမ်းကို မြန်မာပြန်ဆို ထုတ်ဝေခဲ့ကာ ၁၈၃၅ တွင် ဓမ္မဟောင်းကျမ်းကို မြန်မာပြန်ဆိုနိုင်ခဲ့၏ ။ ၁၈၄၁ တွင် မစ္စတာလိန်းနှင့် မက္ခရာမင်းသားကြီးတို့ ပြုစုသော အင်္ဂလိပ် မြန်မာ အဘိဓာန် ထွက်ပေါ်လာခဲ့ကာ ၁၈၄၉ တွင် မစ္စတာဂျပ်ဆင်(ဆရာယုဒသန်)၏ မြန်မာ အင်္ဂလိပ် အဘိဓာန် ထွက်ပေါ်ခဲ့၏ ။ ထိုအချိန်နောက်ပိုင်းမှ စပြီး သုတ ရသ ဘာသာပြန် စာအုပ်များ စွာ မြန်မာနိုင်ငံတွင် ထွက်ပေါ်လာကြသည်။ ။

အင်္ဂလိပ်ဘာသာစကား မတက်မြှောက်မီ ငယ်စဉ်ကတည်းကပင် ကျွန်တော် ဘာသာပြန်စာ အုပ်များ နှင့် ကြီးပြင်းခဲ့ရသည်။ ။ ဆရာကြီး ရွှေ ဥ ဒေါ် င်း ၏ “သူရဲကောင်းသုံးယောက်”၊ “မျှော်တလင့်လင့်”၊ ဆရာကြီး ဒဂုံ ရွှေမျှား ၏ “ရော်ဘင်ဆင် ကရူးဆိုး”၊ ဆရာကြီး သခင်ဘသော င်း ၏ “တစ်ထောင့်တစ် ည” စသည့်

တိုက်ရိုက်မြန်မာပြန်စာအုပ်များ ။ ဆရာကြီးသခင်ဘသောင်း ၏ ”
ပန်း သာ ရွှေ ဥ ဒေါင်း ၏ “ရတနာပုံ” “ရူပနန္ဒီ” ။
ဆရာကြီးသခင်ဘသောင်း၏ ”ပန်းသာမစာဥ” စသော မှီငြမ်းဝတ္ထုများ
စသည့်တို့ဖြင့် ကမ္ဘာစာပေ၏ အရသာကို မြည်းစမ်းခွင့်ပြုခဲ့ရသည်
နောက်ပိုင်းကာလတွင် ဘာသာပြန် စာအုပ်များ စွာထွက်ပေါ်ခဲ့သည် ။
ဆရာမောင်ထွန်းသူ၏ “စစ်နှင့်ငြိမ်းချမ်းရေး” “ခန်းဆောင်နီအိပ်မက်”
ဆရာနတ်နွယ်၏ “ကရာမာဇော ညီနောင်” “အင်နာကရင်နီနား”
ဆရာမောင်ထွန်းသူ၏ “တတ်စံ” ဆရာ တင်မောင်မြင့်၏ “ပြစ်မှုနှင့်
ပြစ်ဒဏ်” စသဖြင့်ဂန္ထဝင် ဘာသာပြန်စာပေလက်ရာမွန် များ စွာသည်
ဆရာကြီးများ ကျေးဇူးဖြင့် ကျွန်တော်တို့ မြန်မာစာဖတ် ပရိတ်သတ်
ဖတ်ရှုခွင့် ကြုံခဲ့ကြရ၏ ။

သို့သော်မြန်မာဘာသာဖြင့် ထွက်ရှိသော စာအုပ်ကောင်း များ စွာ
ကျန်သေးသည် ။ ကလေးစာ ပေ၊ ခရီးသွားစာပေ၊ နိုင်ငံရေးစာပေ၊
ဘာသာရေးစာပေ၊ အတ္ထုပ္ပတ္တိ၊ သိပ္ပံ စသည့်တို့မှ အစ ရသစာပေ များ
အထိ မြန်မာဘာသာဖြင့် ဖတ်ရှုသင့်သော စာအုပ်များ
စွာကျန်ပါသေးသည် ။ ၂၀၁၃ ခုနှစ်ကကျွန် တော် စာတစ်စောင်ရေးခဲ့၏
၊ “ယနေ့ ရာစုဆောက် နှင့်အညီ ဘာသာပြန် ထုတ်ဝေသင့်သည့် စာအုပ်
များ ”ဟူသော ခေါင်းစဉ် ဖြင့် အပိုင်း (၇)ပိုင်းခွဲကာ ဘာသာပြန်
ထွက်ရှိသင့်သော စာအုပ်များ အကြောင်းရေးခဲ့သည် ။ အထူးသဖြင့်
ကမ္ဘာစာပေနယ်တွင် ထွန်းလင်းတောက်ပနေသော ကြယ်ပွင့်ကြီး များ
ဖြစ်ကြသည့် ရသဝတ္ထု စာအုပ်များ အကြောင်းကို ကျွန်တော်
အသေးစိတ်တင်ပြခဲ့၏ ။ သူတစ်ပါးကို ဘာသာပြန်ပေးပါရန်
တိုက်တွန်းပူဇော်သကဲ့သို့ ကိုယ့်ဘာသာကိုလည်း ကြိုးစားပြီး
ပြန်ဆိုကြည့်၏ ။ ထို့ကြောင့် ၂၀၁၃ ခုနှစ်တွင် အုပ်ရေ သန်း ၄၀

ရောင်းရသည် ကမ္ဘာ့ရောင်းအကောင်းဆုံး စာအုပ်ဖြစ် သည့် စာရေးဆရာ ခါလက်ဟိုစ်နီနီ(Khaled Hosseine)၏ “တောင်တွေ ပဲ့တင်ထပ်သော အခါ” (And the Mountains Echoed)ကို ပြန်ဆိုထုတ်ဝေနိုင်ခဲ့၏ ။ ယခု ၂၀၁၄ ခုနှစ်တွင် ကိုရီးယားစာရေး ဆရာယွန်မြောင်လီ (Jung Myung Lee) ၏ “The Investigation”စာအုပ်ကို ကြိုးစားပြီး မြန်မာဘာသာ ပြန်ဆိုထုတ်ဝေလိုက်ပါသည် ။

ကိုရီးယားရုပ်ရှင်ဇာတ်လမ်းတွဲများကို မြန်မာတွေ သိပ်နှစ်ခြိုက်ကြသည် ။ ကိုးရီးယား ကေပေါ့ပ် အဆိုကျော်တွေကိုလည်း မြန်မာတွေသည်းသည်းလှုပ်ကြ၏ ။ ထိုအတွက် ကျွန်တော် အပြစ်မဆိုလိုပါ။ ကြိုက်စရာရှိ၍ ကြိုက်ကြသည် မှာ သဘောကျပါသည် ။ နောက်တစ်ခု ကျွန်တော တောင်းပန်လိုသည် ကား “ကိုရီးယား”ဝတ္ထုကိုလည်း ပြုလည် ငဲ့စောင်းဖတ်ရှုလိုက်ပါဦး၊ ရုပ်ရှင်တွေ၊ သီးချင်းတွေကဲ့သို့ပင် ကြိုစရာတွေ အများကြီးရှိနေသည် မှာ သေချာပါသည် ။

“စုံစမ်းစစ်ဆေးခြင်း(The Investigation)” စာအုပ်ကို သာမန်အဖျော်ဖက် စုံထောက်လျှို့ဝှက် သည်းဖိုဝတ္ထုအနေနှင့် ဖတ်ကြည့်ပါ။ ကြိုက်စေရမည်။ သို့မဟုတ် ဒုတိယကမ္ဘာစစ်တွင်း စစ်ကာလဘဝ သရုပ်ဖော်အနေနှင့်ပဲ သဘောထားဦးမလား၊ ရပါသည် ။ အချစ်ဝတ္ထုဟု အမျိုးအစားခွဲလျှင်လည်း ဖြစ်နိုင်၏ ။ ကဗျာအကြောင်းဆိုလည်း ဟုတ်၏ ။ ထို့ပြင် လူ့စရိုက် လူ့သဘာဝသရုပ်ဖော် သို့မဟုတ် ဒဿနိကသရုပ်ပြ သို့မဟုတ် လူ့စိတ် လူ့မနော ဆန်းစစ်ချက် စသဖြင့် စသဖြင့် မည်သည့်ပုံစံမျိုးနှင့် ဖတ်ဖတ် အရသာတွေ့မည် မူချ၊ ရသဝတ္ထု တစ်ပုဒ်၏ အခင်း၊ အခက်၊ အချင်း၊

အချက်များ လည်း ဤလက်ရာတွင် ရုပ်လုံးကြွပေါ်လွင်နေပါသည်။ ။

ထို့ပြင် ကိုရီးယားရသစာပေ၏ အဆင့်အတန်းသည် ကမ္ဘာ့စာပေ နယ်ပယ်တွင် မည်သည့်အဆင့် ရောက်ရှိနေပြီလဲဆိုသည် ကို ဤစာအုပ်ဖြင့် ချိန်ထိုးတိုင်းဆကြည့်နိုင်၏။ ။ တစ်ချိန်တည်းမှာပဲ ပြန်လည် ဆန်းစစ်ကြည့်နိုင်သည် ကား မြန်မာလုံးချင်ဝတ္ထုလောက၏ အခြေအနေ ကလည်း ကမ္ဘာ့စာပေနယ်ကို ဝင်တိုးရန်မဆိုနှင့်၊ အာရှအဆင့်၊ အရှေ့တောင်အာရှအဆင့်၊ ဘယ်ထောင့် ဘယ်နေရာသို့ ရောက်နေပါသလဲဆိုသည် ကို ခွဲခြားသတ်မှတ်ပေးနိုင်ပါက ကျွန်တော် ဤစာအုပ် မြန်မာဘာသာ ပြန်ရကျိုးနပ်ပြီဟု သာ ဆိုချင်ပါသည်။ ။

ကမ္ဘာ့စာပေ၊ အာရှစာပေ သမုဒ္ဒရာထဲမှ ရေကြည်တစ်ပေါက် သောက်သုံးကြည့်ပါဘိ။

ဟိန်းလတ်

* * *

နိဒါန်း

ရှေးအတိတ်က ဖြစ်ရပ်များ

ပိုးစုန်းကြူးများကဲ့သို့ တလက်လက်တောက်ပလာ

အသက်ရှင်သန်ခြင်းတွင် ရည်ရွယ်ချက် ရှိချင်မှ ရှိကောင်းမည်ဖြစ်သော်လည်း သေဆုံးလျှင်မူ ရှင်းရှင်းလင်းလင်းသိဖို့ လိုအပ်၏။ ရှင်သန်ကျန်ရစ်သူများ အတွက် ၎င်း၏ သေဆုံးခြင်းသည် အဓိပ္ပာယ် ရှိဖို့ လို၏။ ကျွန်တော် ဤသင်ခန်းစာကိုလွန်ခဲ့သော ဆောင်းရာသီကရခဲ့၏ ။ စစ်သည် သဲမှန်တိုင်းကဲ့သို့ ခပ်ပြင်းပြင်းရှိက်ခတ်ခဲ့၏။ ။ ထိုကြားထဲမှ ကျွန်တော် ကြီးပြင်းလာ၏။ အချိန်ကြာသည် နှင့်အမျှ ရင့်ကျက်မှုလည်း ရှိတန်သမျှ ရှိလာ၏။ ။ ထို့အတွက် ကျွန်တော် ပေးဆပ်ခဲ့ရမှုများ စွာ ရင်းနှီးမြှုပ်နှံခဲ့ ရသည်။ ။

၁၉၄၅ခုနှစ် ဩဂုတ်လ ၁၅ ရက်တွင် စစ်ကြီး၏။ အကျဉ်းသားတွေ လွတ်မြောက်ကုန်၏။ သို့သော် ကျွန်တော်ကတော့ ထောင်ထဲမှာ ပင် ရှိနေဆဲ။ အပြောင်းအလဲတစ်ခုတော့ဖြင့် ရှိ၏။ ကျွန်တော်က ယခု သံတိုင်နောက်တွင် ရောက်နေပြီ။ စစ်ယူနီဖောင်းအညိုရောင်မှ အကျဉ်းသားယူနီ ဖောင်း အနီရောင်သို့ ပြောင်းဝတ်ခဲ့ရ၏။ ။ ကျွန်တော့်ရင်ဘက်တွင် “ဒီ ၂၉၇၄၅” ဟူသောနံပါတ်ကို ခတ်နှိပ်ထား၏။ ။ ကျွန်တော် ဘာကြောင့် ဤနေရာရောက် နေသည် ကို လုံးဝသုံ နားမလည်နိုင်။ စစ်အတွင်းကာလက ကျွန်တော်သည်

ဖူကူအိုကာထောင်၏ အစောင့်တပ်သား။ ယခုတော့ အမရိကန် များက ကျွန်တော့်ကို အနိမ့်စား စစ်ရာဇဝတ်သားဟု သတ်မှတ်ထားကြ၏ ။ ကျွန်တော်က ယခု ထောင်အဆောင်တွင် နေရ၏ ။ တစ်ချိန်က ကျွန်တော် ပတ္တရောင်လှည့်စောင့်ကြပ်ခဲ့ရသော ထောင်တွင် ကျွန်တော်က ထောင်သားပြန်ဖြစ်နေပြီး။ လူထောင်ပေါင်းများစွာ၏ ဘဝများကို ဝါးမျိုထားသော သံဆူး ကြိုးကာ၊ သံတိုင်အထပ်ထပ် အုပ်နံရံမြင့်မြင့်များကြားမှ ထောင်ထဲတွင် နေရ၏ ။

နေရောင်ခြည်ဖျော့ဖျော့က မှောင်မိုက်သော သစ်သားကြမ်းပြင်တွင် ဖြာကျနေ၏ ။ ထိုကြမ်းပြင်တွင် မကြာခင်က သွေးတွေ ချွေးတွေ ရွဲနစ်ခဲ့သည် ။ အလင်းရောင်ကွက်ကွက်ကျနေသော ကြမ်းပြင်ပေါ်တွင် ကျွန်တော် လက်ချောင်းလေးဖြင့် စာရေးလိုက်၏ ။ ကျွန်တော့်ကြွက်သားများက မာကျော၏ ။ ကျွန်တော့် အသားက ချေမွတ်သည် ။ ကျွန်တော့်သွေးကနီ၏ ။ သို့သော် ကျွန်တော့် မျက်လုံးများကမူရက်စက်ကြမ်းကြုတ်မှု ပေါင်းများစွာကို မြင့်တွေ့ခဲ့ရ၏ ။ ကျွန်တော့်အသက်က ယခုမှ နှစ်ဆယ်သာသာပဲ ရှိသေးသည် ။

အမေရိကန်စစ်တပ်က ကျွန်တော့်ကို အကျဉ်းသားများအား လူမဆန်စွာ နှိပ်စက်ခဲ့မှုဖြင့် စွဲချက်တင်၏ ။ ဒါကို မတရားဟု ကျွန်တော် မပြောလိုပါ။ ကျွန်တော့်ကိုယ်ကျွန်တော်လည်း အပြစ်မရှိ သူဟု မဆိုချင်ပါ။ ကျွန်တော် အကျဉ်းသားတွေကို နှိပ်စက်ခဲ့သည် မှာ မှန်၏ ။ တစ်ခါတစ်ခါရည်ရွယ်ချက် ရှိရှိနှင့် နှိပ်စက်ခဲ့သည် ။ တစ်ခါတစ်ခါတော့

ဘာမှန်းပင်မသိလက်ကအလိုလိုပါသွားတာတွေရှိ၏ ။ ကျွန်တော်သူတို့ ကို အော်ဟစ်ကြိမ်းမောင်းပြီး ရိုက်နှက်ခဲ့၏ ။ ထိုအတွက် ကျွန်တော်

တာဝန်ရှိပါသည် ။ ထို့ထက်ပို၍ အပြစ်ရှိသည် မှာ ကျွန်တော်သည် အပြစ်မဲ့သောသူများ အသက်ဆုံးရှုံးရသည် ကို သိလျက် နှင့် မကာကွယ်နိုင်ခဲ့ခြင်း ဖြစ်၏ ။ ကျွန်တော်က ရူးသလို ကြောင်သလိုဖြင့် နှုပ်ပိတ်နေခဲ့၏ ။ အပြစ်မဲ့သူများ ၏ ။ ငယ်သံပါအောင် ဟစ်အော်မှုများကို ကျွန်တော် နားပိတ်ထားခဲ့၏ ။

ယခုတင်ပြမည့် ဇာတ်လမ်းမှာ ကျွန်တော့်အကြောင်း မဟုတ်ပါ။ လူသားမျိုးနွယ်စုအပေါ်တွင် စစ်ဖျက်ဆီးမှုအကြောင်းသာ ဖြစ်သည် ။ ဤဇာတ်လမ်းတွင် ရက်စက်မှုကမ်းကုန်သောလူတွေ အကြောင်း ပါသကဲ့သို့ လူသားစစ်စစ်တွေ ဖြစ်သူများ အကြောင်းလည်း ပါမည်။ လွန်ခဲ့သော နှစ်တစ်သောင်းကျော်က မှောင်မိုက်သော စကြဝဠာထဲတွင် ထွန်းလင်းခဲ့သော တောက်ပသည့် ကြယ်အကြောင်းလည်း ပါမည်။ ဘယ်အချိန်တွင် ဇာတ်လမ်း စပြီး ဘယ်အချိန်မှာ ဇာတ်လမ်းပြီးဆုံး သွားသလဲကိုမူ ကျွန်တော်လည်း မသိ။ ကျွန်တော်က တွေ့မြင်ခံစားမိသမျှကိုသာ ရေးချခြင်း ဖြစ်၏ ။ ကျွန်တော့် ဇာတ်လမ်းသည် ဖူကူအိုကာအကျဉ်းထောင်တွင် တွေ့ဆုံခဲ့ကြသော လူနှစ်ယောက် အကြောင်း ဖြစ်၏ ။ ကျွန်တော်၏ အဆောင်ကျဉ်းကျဉ်းလေးထဲတွင် သံတိုင်ကြားမှ တွေ့ရသော သူတို့ နှစ်ဦးအကြောင်း ဖြစ်ပါသည် ။ တစ်ဦးက အကျဉ်းသား၊ တစ်ဦးက အစောင့် ရဲဘော်။ တစ်ဦးက ကဗျာဆရာ၊ တစ်ဦးက ဆင်ဆာဖြတ်တောက်သူ။

အပိုင်း (တစ်)

သူစိမ်းအနေနှင့် ရောက်လာ၊ သူစိမ်းအနေနှင့်ပြန်ထွက်သွား

ခေါင်းလောင်းသံက အရုဏ်ဦးလေထဲတွင် လွင့်မျောပါလာသည် ။
ဘာဖြစ်တာပါလိမ့်။ ထောင်ဖောက်မှုပဲဖြစ်နေပြီလား။ ကျွန်တော်က
အချုပ်ခန်းထဲရှိ ခုတင်မာမာကြီးပေါ်မှ ထ,ထိုင်လိုက် သည် ။ အပြင်မှာ
က မှောင်နေဆဲ။ ကျွန်တော် ဖိနပ်ကြိုးတွေကို တင်းနေအောင်
ချည်လိုက်သည် ။ စကြီရှည်ကြီးမှာ က မီးရောင်မှိန်မှိန် ထွန်းထားသည်
။

အသံချဲ့စက်မှ ရေးကြီးသုပ်ပြာ ပြောလိုက်သော
အသံတစ်သံထွက်လာ၏ ။

“အစောင့်တွေ ကိုယ့်အချုပ်ခန်းဆီကိုယ်သွားကြ။ လူစာရင်း
စ.စစ်ကြတော့။ ပုံမှန်အခြေအနေ မဟုတ်တာတွေရင် ချက်ချင်း
သတင်းပို့။ အဆောင်သုံးက အစောင့်ပင်မကြီကြီးရဲ့ အပေါက်မှာ
အသင့်စောင့်နေ“

ည ၁၀ နာရီတိတိတွင် အစောင့်နှစ်ယောက်က
ပုံမှန်လှည့်လည်စစ်ဆေးတတ်၏ ။ စကြီရှည်ကြီး တစ်ဖက်တစ်ချက်ရှိ
အချုပ်ခန်းတစ်ခုစီကို စစ်ရသည် ပင် တစ်နာရီနှင့် မိနစ်ငါးဆယ်ကြာ၏
။ သော့တွေ ခိုင် မခိုင်ဆွဲကြည့်ကြ၏ ။ ညသန်းခေါင်တွင်
အဆိုင်းပြောင်းသည် ။ နှစ်ချက်တီးတွင် တစ်ခါ၊ လေးနာရီတွင် တစ်ခါ

လူလဲ၏ ။ ကျွန်တော်နှင့်အတူ တာဝန်ထမ်းဆောင်သော
စုဂိယာမဒိုဇန်သည် အသက်လေးဆယ်နှီးပါးရှိသူ စစ်ပြန်တစ်ဦး ဖြစ်၏
။ ကျွန်တော် မနက် နှစ်နာရီ ကင်းလှည့်ရာမှ အပြန် တွင် သူက
ကု တ င် ပေါ် မှာ ကျောဆန့်နေသည် ကို တွေ့ရ၏ ။
ကျွန်တော်လာတာမြင်တော့ သူက ဘာတစ်ခွန်းမှ မပြောဘဲ အခန်းထဲမှ
ထွက်သွား၏ ။ ခါးမှာ က သစ်သားတုတ်ကြီး ချိတ်လို့ ။ သူ မကြာခင်
အမှောင်ထဲတွင် ပျောက်သွား၏ ။ ကျွန်တော်လည်း တစ်နေ့တာလုံး
ပင်ပန်းသဖြင့် မျက်ခွံတွေ လေးလံလာသည် ။ ထို့ကြောင့်
ကွပ်ပျစ်ပေါ်လှဲချလိုက်၏ ။

ယခုသတိပေးသံကြောင့် မျက်လုံးကို အတော်ဖြဖွင့်ကာ
အစောင့်ရုံးရှိသော စကြိုဆီသို့ ပြေးသွားရ၏ ။
အနီရောင်အုတ်နံရံအလွန်မှ ခွေးကြီးများက အမှောင်ထုထဲမှ
ဟောင်နေကြသည် ။ ကင်းမျှော်စင်ထက်မှ မီးမောင်းကြီးကလည်း
တစ်နေရာတစ်နေရာသို့ ရွေ့လျားပြီး ရှာဖွေနေ၏ ။ အပြင်မှ
အစောင့်တွေ အော်သံကိုကြားရ၏ ။ အချုပ်ခန်းအသီးသီးမှ
အကျဉ်းသားများ လည်း အိပ်ရာမှ လန့်နိုးလာကြပြီ။ အစောင့်များက
အချုပ်ခန်းတံခါးများ ဖွင့်ကာ လူစစ်၏ ။ အကျဉ်းသားတစ်ဦးစီ၏
နာမည်တွေခေါ်သည် ။ အကျဉ်းသားတွေက ပြန်ထူးကြ၏ ။
ကျွန်တော် ၏ ခြေထောက်များက အဆောင် သုံးရှိ ပင်မစကြိုသို့
သယ်ဆောင်သွားသည် ။ ကျွန်တော် မြင်လိုက်ရသော မြင်ကွင်းက
အံ့သြစရာ အိပ်မက်ထက်ပင်ပိုဆိုး၏ ။ ပင်မစကြိုကြမ်းပြင်တွင်
သွေးတွေပြန့်ကြဲနေ၏ ။ ဒုတိယထပ်ဆီမှ သွေးတွေက စီးကျလာဆဲ။
ရုပ်အလောင်းတစ်ခုက ကြိုးတန်းလန်းကြီးနှင့် မျက်နှာကျက်မှ
တွဲလောင်းကြီးကျနေသည် ။ သူ၏ လက်ဝဲဘက်ရင်အုံမှ သွေးတွေ

ပေါက်ပေါက်ကျနေတာ ဝမ်းဗိုက်နှင့် ပေါင်တွေစိုရွဲနေ၏။ ခေါင်းကြီးက
ငိုက်စိုက်ကျလို့ ။ သူက ကျွန်တော့်ကို မျက်လုံးကြီးပြုံးပြီး
စိုက်ကြည့်နေ၏။ စုဂိယာမဒိုဇန်။

ကျွန်တော်ကဲ့သို့သော ၁၉ နှစ်သားတစ်ဦးအဖို့ ဤမြင်ကွင်းက
တကယ့်ချောက်ချားတုန်လှုပ် ဖွယ်ရာဖြစ်နေ၏ ။
ယူနီဖောင်းသာဝတ်ထားသော်လည်း ကျွန်တော်က ကလေးသာသာ။
ကျွန်တော့် မျက်လုံးအိမ်တွင် မျက်ရည်တွေ ချက်ချင်းဝိုင်းလာ၏ ။
မကြာခင် အခြားသောအစောင့်များ လည်း ရောက်လာကြ၏ ။
ဤအလောင်းကြီး ဒီအတိုင်းပဲ ထားမရမလား။ ချိတ်ဆွဲနေသောကြိုးကို
ဖြုတ်ချရမလား။ သူတို့ ချက်ချင်း ဘာလုပ်လို့ ဘာကိုင်ရမည် မသိကြ။
ကျွန်တော်က သူ့မျက်နှာကို လက်နှိပ်ဓာတ်မီးဖြင့် ထိုးကြည့်၏ ။ သူ
နှုတ်ခမ်းတွေက တင်းတင်းစေ့နေသည် ။ ကျွန်တော် ခူးတွေ
တဆက်ဆက်ပင်တုန်လာ၏ ။

အစောင့်တပ်ဖွဲ့ခေါင်းဆောင် မေဒါ ပေါက်ချလာ၏ ။
သူ့မျက်နှာလည်း ချက်ချင်းပင် သွေးဆုတ် သွား၏ ။ သို့သော် ချက်ချင်း
အမိန့်ပေး၏ ။

“အလောင်းကို ဖြုတ်ချ၊အဝတ်နဲ့ ဖုံးပြီး အပြင်ထုတ်သွားကြ”

အစောင့်အချို့က ဒုတိယထပ်သို့ တက်သွားကြကာ ကြိုးထုံးကို
ဖြေချကြ၏ ။ ထိုနောက် အလောင်းကြီးကို ကြမ်းပြင်ပေါ် ဖြည်းညင်းစွာ
ချလိုက်ကြသည် ။ အခြားနှစ်ယောက်က ထမ်းစင်ယူကာ
ဘယ်ထုတ်သွားကြသည် ။

“သူပြီးရင် ဘယ်သူ့အလှည့်ကျမလဲ”

မေဒါက ဘေးဘီကိုလှည့်ပတ်ကြည့်ရင်းမေးလိုက်၏ ။

ကျွန်တော်က သတိတစ်ချက်ဆွဲပြီး ပြောလိုက်၏။

“ဝါတာနာဘေးယူအိချိပါ။ တာဝန်ထမ်းဆောင်ရန် အသင့်”

အပြင်မှာ တော့ ဥဩဆွဲသံနှင့် ခွေးဟောင်သံတွေက စီညံနေ၏။

အဆောက်အဦးအပြင်ဘက်ထွက်ပြီး ရှာဖွေနေသော အစောင့်
ပြန်ရောက်လာ၏။

“အပြင်ဘက်မှာ နှင်းထူက ခြောက်လက်မလောက်ကျနေပါတယ်။
ဒါပေမဲ့ ဘာခြေရာမှ မတွေ့ပါဘူး။ ဒီအထဲကို ဘယ်သူမှ လည်း
ဝင်မလာ၊ ဘယ်သူမှ လည်း ထွက်မသွားပါဘူး”

သို့ဆိုလျှင် လူသတ်သမား ဘယ်ကလာတာလဲ။ သူ အခု ဘယ်ကို
ထွက်သွားပြီးလဲ။

အသက်ကြီးကြီး အစောင့်တစ်ယောက်က ကျွန်တော့်ပုခုံးကို
လှမ်းပုတ်လိုက်မှ ကျွန်တော် သတိပြန်လည်လာသည် ။ သူက
ကျွန်တော့်ကို စုဂိယာမ၏ ပစ္စည်းတွေ သွားသိမ်းကာ အစီရင်ခံစာ
တစ်ခုရေးရန် ပြော၏ ။ ကျွန်တော် ဒုတိယထပ်သို့ ပြေးတက်သွား၏ ။
သူ ၏ ယူနီဖောင်းကို တွေ့ရ၏ ။ သူက ယူနီဖောင်းကို
ကြယ်သီးအစေ့တပ်ကာ ဝတ်တတ်၏ ။ ယူနီဖောင်းက ဘာမှ
မဟုတ်တော့။ ယခုတော့ သူ့ယူနီဖောင်း၏ လက်တွေခြေတွေက
ပြောင်းပြန်လှန်နေသည် ။ ကြယ်သီးတွေလည်း မရှိတော့ ။ သူ့ကို
လူသတ်သမားက မသတ်မီ ယူနီဖောင်းချွတ်လိုက်ဟန် တူ၏ ။
ထို့နောက် ရှည်လျား ပြီး ချွန်ထက်သောသံချောင်းတစ်ခုဖြင့်
သူ့နှလုံးသားကို ထိုးသတ်လိုက်ပုံရသည် ။

ကျွန်တော်က

ယူနီဖောင်းအင်္ကျီ၏ အပေါ်အိတ်ကပ်ကို

နှိုက်ကြည့်လိုက်တော့ စာရွက်ခေါက် တစ်ခုကို စမ်းမိသည် ။ ကျွန်တော်
စာရွက်ကို ဖြန့်ကြည့်လိုက်သည် ။

သူစိမ်းတစ်ယောက်အနေနဲ့ ငါရောက်လာ
သူစိမ်းတစ်ယောက်အနေနဲ့ ပြန်ထွက်သွား
မေလကတော့ ပန်းတွေပွင့်လို့
ပန်းစည်းတွေ တစ်ပွေ့တစ်ပိုက်နဲ့
ကောင်မလေးက ချစ်မေတ္တာအကြောင်းပြော
သူ့အမေကတော့ လက်ထပ်ဖို့ အထိပြော
ခုတော့ တစ်လောကလုံး ဗလာ
လမ်းတစ်ခုလုံး နှင်းတွေဖုံးလို့

ငါ့ရဲ့ ထွက်ခွာပြန်သွားချိန်ကို
ငါကိုယ်တိုင် မရွေးနိုင်ခဲ့
အမှောင်ထဲမှာ ပဲ
ငါ့လမ်း ငါ ရှာသွားရမှာ ပဲ
လရောင်အောက်မှာ ကျတဲ့ အရိပ်က
ငါ့ရဲ့ ခရီးသွားဖော်
တိရစ္ဆာန်တွေ ခြေရာနောက်လိုက်ရင်း
လယ်ကွင်းတွေထဲ ဖြတ်သွား

ဘာဖြစ်လို့ လေးတွဲစောင့်ဆိုင်းနေရတာလဲ
ငါ့ကိုမောင်းထုတ်မှာ စောင့်နေတာပါ။
လေလွင့်ခွေးတွေ ဟောင်နေပါစေ
အချစ်က ထွက်ခွာတာကို သဘောကျ
ချစ်သူရေ - မင်္ဂလာညပါ

မင်းရဲ့ အိပ်မက်တွေထဲကို
ငါ ဝင်မနှောင့်ယှက်တော့ပါဘူး၊
ငါ့ရဲ့ ခြေသံတွေလည်း
မင်းကြားရမှာ မဟုတ်တာ
ဖြည်းဖြည်းညင်သာ တံခါးပိတ်လိုက်ပါ
ငါထွက်သွားရင် မင်္ဂလာညပါ နှုတ်ဆက်
မင်းကို သတိရနေတယ်ဆိုတာ
မင်းသိရင် တော်ပါပြီ

ဝါကျတိုင်းတွင် စိတ်ပျက်အားငယ်ဝမ်းနည်းစရာတွေ ပြည့်၍
နေသည် ။ နှင်းတွေဖုံးနေသော လမ်းတွင်
ကြွေကွဲနေသောလူတစ်ယောက် လမ်းလျှောက်ရင်း
ငိုညည်းသွားသည့်အသံတွေ။ ဒီကဗျာကို သူ့ကိုယ်တိုင်ပဲ ရေးခဲ့တာလား၊
တစ်ယောက်ယောက်ရဲ့ ကဗျာကိုပဲ ကူရေးတာလား။ ဒါကို
သူရေးတာမဟုတ်ရင် ဘယ်သူရေးတာလဲ။

တစ်ယောက်ယောက်ကရေးတာ ဆိုရင် စုဂိယာမအိတ်ထဲ ဘာဖြစ်လို့ ရောက်နေတာလဲ။

စုဂိယာမ၏ ကွယ်လွန်ခြင်းအကြောင်းမပြောမီ သူ့ဘဝကို ကျွန်တော် စ.ပြောသင့်သည် ။ ကျွန်တော် အဆောင်သုံးသို့ မပြောင်းမီ အဆောင်လေးတွင် သုံးလနေခဲ့ရ၏ ။ သူမကွယ်လွန်မီ သုံးရက်ကမှ ကျွန်တော့် အဆောင်သုံးသို့ ရောက်လာခြင်း ဖြစ်၏ ။ ဒါကလွဲလို့ သူ့အကြောင်း ကျွန်တော် သိပ်မသိ။ သူက မှတ်ပုံတင်စာအုပ် လက်မှာ ကိုင်ကာ လမ်းလျှောက်နေတတ်သည် ကိုသာ ကျွန်တော် သိ၏ ။ သူ လမ်းလျှောက်နေလျှင် အကျဉ်းသားများက ငြိမ်ကုပ်နေကြကာ သူ့ကျောပြင်ကိုသာ သံတိုင်ကြားက ကြည့်နေတတ်ကြ၏ ။ သူ့အသားက ဖြူဖက်ဖြူရော်၊ သူ့မျက်နှာက ကျောက်ဆစ်ရုပ်လို အေးတိအေးစက်။ သူက စကားမပြော။ သူ့ပါးစပ်က အလီဘာဘာ၏ ဂူကဲ့သို့ ဖွင့်ရန် မေ့နေသည့်ပုံစံ။ တစ်ခါတလေမှ သာ သွေ့ခြောက်သောစကားလုံးအချို့ သူ့နှုတ်များမှ ထွက်လာတတ်၏ ။ နှာခေါင်း ကောက်ကောက်အောက်မှ သူ့မေးစေ့ကို ပြောင်နေအောင်ရိတ်သင်ထား၏ ။ ဦးထုပ်ကို ခပ်စိုက်စိုက် ဆောင်ပြီး မျက်လုံးတွေကို ဖုံးထားတတ်သည် ၊ နှုတ်ခမ်းအထက်နားမှာ တော့ ဒေါင်လိုက်အမာရွတ် တစ်ခုရှိ၏ ။ ထိုအမာရွက်က နဖူးထိပင် ထင်းထင်းကြီး ရှိနေ၏ ။ ထိုအမာရွက် ဘာကြောင့်ရခဲ့သည် ကို မည်သူမျှမသိ။

စုဂိယာမက နှုတ်နည်း၏ ။ သူကလည်း ဘယ်သူ့ကိုမှ မစပ်စုသလို သူ့ကို စပ်စု၍ လည်း ဘာမှ ရမည်မဟုတ်။ သို့သော် သူ့ကို လူတိုင်းသိကြ၏ ။ အစောင့်တွေရော၊ အကျဉ်းသားတွေရော၊ ဂျပန်တွေရော၊ ကိုရီးယားတွေရော အားလုံးက သူ့ကို ကြောက်ကြ၏ ။ ရွံရှာကြ၏ ။ သူနှင့်ပတ်သက်၍ အနည်းငယ်မျှလောက်သော

ကြားဖူးနားဝအချို့ကို ကျွန်တော် ပြောပြပါမည်။

* * *

စုဂိယာမအား ဖူကူအိုကာထောင်သို့ ၁၉၃၉ နွေရာသီတွင် တာဝန်ချထားကြ၏ ။ ထောင်မှူးက မင်ချူးလူမျိုး၊ ရှေ့တန်းသူရဲကောင်းတစ်ဦးကို လိုချင်နေ၏ ။ စစ်တပ်စိတ်ဓာတ် အပြည့်အဝရှိသော လူတစ်ဦးသာ ဤထောင်ကို ထိန်းနိုင်မည်ဟု သူက ယုံကြည်ထား၏ ။ စုဂိယာမက မန်ချူးရီးယားရှိ ကွမ်တုံတပ်မှ တပ်ကြပ်ကြီးတစ်ဦး ဖြစ်၏ ။ အမှတ် ၂၈ ခြေလျင်တပ်၊ တပ်မ ၆၄ မှ ဖြစ်၏ ။ သူက ဘာကြောင့် စစ်တိုက်ရသည် ကို မသိဘဲ စစ်တိုက်ခဲ့၏ ။ သူ့ရဲဘော်တွေ တိုက်ပွဲမှာ ကျဆုံးကုန်သည် ကို သူ မျက်ဝါးထင်ထင် တွေ့ခဲ့ရ၏ ။ တစ်ခါတော့ သူတို့ တစ်စုကို အမှတ် ၉ ဆိုဗီယက်တပ်က ပို င်း မိ သွား ၏ ဂျပန်ဘုရင့်တပ်မတော်စစ်ဌာနချုပ်ကမူ ရန်သူကို ထိုးဖောက်ထွက်ကာ အရှေ့ဘက်သို့ ဆုတ်လာကြရန် အမိန့်ပေး၏ ။ စုဂိယာမသည် တပ်သားသုံးဆယ်နှင့်အတူ ဆိုဗီယက်သံချက် ကားတစ်စီးကို ချုံခိုတိုက်၏ ။ ထို့နောက် နှစ်ပတ်ကြာအောင် ထိုးဖောက်တိုက်ခိုက်ခဲ့၏ ။ သံချက်ကား ကားသုံးဆယ်၊ လေယာဉ် ၁၈၀၊ တပ်သားနှစ်သောင်းပါသော ရန်သူတပ်ကြီးထဲမှ လွတ်မြောက်လာသူ မှာ သူတစ်ဦးတည်းသာရှိ၏ ။

ဤဇာတ်လမ်း မှန် မမှန် မည်သူမျှမသိ။ အမျှတ် ၂၈ ကွမ်တုံခြေလျင်တပ်သမိုင်းစာအုပ် လှန်ကြည့်မှ သိမည်။ တပ်သားအချို့ကတော့ သူတို့ ကိုယ်တိုင် တိုက်ပွဲမှာ ပါဝင်ခဲ့ကြရသလို ပြောချင်တာပြောနေကြ၏ ။ စုဂိယာမခန္ဓာကိုယ်ထဲတွင် ကျည်ဆန်ရာခုနှစ်ချက်မြင်ဖူးသည် ဟု ပြောသူ လည်း ရှိ၏ ။

တစ်ဦးတော့ စုဂိယာမ၏ နံဘေးတွင် ဖုံးထ.ပေါက်သဖြင့် သူ လုံးဝဥသု
နားပင်းသွားသည် ဟု ပြော၏။ တစ်ဦးကမူ စုဂိယာမ ဝမ်းဗိုက်နားတွင်
လက်သီးဆုပ်ခန့်ရှိသော ဖုံးဆန်မှန်သည့် ဒဏ်ရာကြီး ရှိသည် ဟု
ဆိုပြန်၏။

အချို့အစောင့်တွေကလည်း အမျိုးစုံပြောကြ၏ ။ စုဂိယာမ
ဤထောင်ကိုရောက်စဉ် ညာဘက် ခြေထောက်
ထော့နင်းထော့နင်းဖြစ်သည် မှာ
ခြေထောက်ကျည်ဆန်မှန်သည့်ဒဏ်ရာကြောင့်ဟု ဆိုကြ၏ ။
မုတ်ဆိတ်ကျင်စွယ်တွေ မရိတ်မသိမ်း။ တောရိုင်းတိရစ္ဆာန်လို စူးရဲသော
မျက်လုံးတွေနှင့် သူ့ပုံစံက ကြောက်စကြီး။ သူ့ပုံစံကြည့်ရသည် မှာ
ထောင်ကို စစ်မြေပြင်သစ်တစ်ခုလား မြင်နေပုံရ၏။ သူက မြင်မြင်သမျှ
လူတွေကို သူ့ရန်သူတွေလို သဘောထား၏။ သူ လမ်းလျှောက်လျှင်
ဝါးရင်းတုတ် ကို အားရပါးရလွှဲပြီး မာန်ပါပါနှင့် လျှောက်တတ်၏။
အကျဉ်းသားတွေက သူ့ကို ကြောက်ကြ၏။ အစောင့်တွေက
သူ့ကိုရှောင်ကြသည် ။ သို့ဖြင့် နေခြင်းညခြင်းပင် သူသည်
အဆိုးဂုဏ်သတင်းဖြင့် ကျော်စောလာ၏။

တစ်ခါက ကိုရီးယားအကျဉ်းသားသုံးဦးက အကျဉ်းထောင်အလုပ်
စခန်းတွင် အလုပ်လုပ်ကြ ရင်း ဂျပန်အကျဉ်းသားသုံးဦးကို
ဓားစားခံအဖြစ် ဖမ်းဆီးကာ ထောင်မှူးကို အကျပ်ကိုင်၏။ သူတို့ ကို
စစ်သုံ့ပန်းအခွင့်အရေးမပေးလျှင် ဤဂျပန်သုံးယောက်ကို
သတ်ပစ်မည်ဟု ခြိမ်းခြောက်ကြ၏။ ထောင်မှူးက အစောင့်တွေအား
သေနတ်တွေ ထုတ်ပေးလိုက်၏။ ထိုစဉ်စုဂိယာမ ပေါက်ချလာ၏။
သူက ယူနီဖောင်းကို ချွတ်ပစ်လိုက်ကာ ဂျပန်တွေ
အဖမ်းခံနေရသောအခန်းထဲ ဝင်သွား၏။ ပြီးတော့ အပြင်မှ တံခါးတွေ

ပိတ်ပစ်လိုက်ရန် ပြောသည် ။ ဆယ်မိနစ်ကြာလို့ မှ
သူပြန်ထွက်မလာလျှင် သေနတ်တွေနှင့် အထဲကိုဝင်လာကြရန် မှာ
ထားသည် ။ ငါးမိနစ်ကြာသွားသည် ။ အပြင်မှ အစောင့်တွေ သေနတ်ကို
အသင့်ပြင်ထားကြပြီ။ မကြာခင် အထဲမှ ငယ်သံပါအောင်
အော်လိုက်သော အသံတွေ ကြားလိုက်ရ၏ ။ အစောင့်တွေ တံခါးဖွင့်ပြီး
အထဲသို့ဝင်လိုက်ကြသည် ။ စုဂိယာမက ဝါးရင်းတုတ်ကြီး ကိုင်ကာ
တစ်ကိုယ်တည်း မတ်တပ်ရပ်နေသည် ကို တွေ့လိုက်ကြရ၏ ။
သူ့ဘေးမှာ တော့ ခေါင်းတွေကွဲ၊ နှုတ်ခမ်းတွေ စုတ်ပြတ်၊ မျက်လုံးတွေ
ဖူးယောင်နေကြသော အကျပ်ကိုင်သူ ကိုရီးယားအကျဉ်းသား တွေ။
စုဂိယာမကမူ တစ်ချက်ကလေးမှ ပင် ပွန်းပဲ့ရှုနာမဖြစ်။ ထိုနေ့စ၍
စုဂိယာမဆိုသောနာမည် ကြားလိုက်သည် နှင့် အကျဉ်းသားတွေ
ဖိန့်ဖိန့်တုန်သွားကြသည် ။ သူ့ အကြောင်း ဤဖြစ်ရပ်ထက်ပိုပြီး
ချဲ့ကားပြောဆိုတာတွေလည်း ရှိ၏ ။ ယခုတော့ စုဂိယာမသေပြီ။

* * *

ဖူကူအိုကာထောင်ကြီး ပတ်ပတ်လည်တွင် အုတ်နံရံအထူကြီး
ရှိသည် ။ ဗူးဝတ်ခါးမကြီးကား သံမဏိတံခါးကြီး ဖြစ်၏ ။ လွန်ခဲ့သော
သုံးနှစ်က ဤထောင်သည် ဒေသတွင်းထောင်တစ်ခု မည်ကာမတ္တ
ဖြစ်၏ ။ ယခုမှ နိုင်ငံနှင့်ချီသော ဗဟိုထောင်ကြီးဖြစ်လာ၏ ။
ပစီဖိတ်စစ်ပွဲနှင့် အတူ နိုင်ငံနှင့်ချီသော ဗဟိုထောင်ကြီးဖြစ်လာ၏ ။
ပစီဖိတ်စစ်ပွဲနှင့် အတူ နိုင်ငံသည် လည်း အကျပ်အတည်း နှင့်
ရင်ဆိုင်လာရသည် ။ စစ်ဆန့်ကျင်ရေး ပညာတတ်တွေက တမှောင့်။
ရာဇဝတ်သားတွေကို ထိန်းရသည် က တစ်မျိုး။ ရဲတွေလည်း
မထိန်းနိုင်တော့။ သို့ဖြင့် ဤထောင်ကိုလည်း ပိုချဲ့လာရတော့ သည် ။
ဂျပန်ဆန့်ကျင်ရေး ကိုရီးယားလူမျိုးတွေကိုလည်း ဤထောင်မှာ ပင်

ထိန်းကွပ်ထားရ၏။

ထောင်ထဲမှာ က သူ့အကန့်နှင့်သူ ထားသည် ။
ဂျပန်အကျဉ်းသားတွေကို အထူးအခွင့်အရေး ပေးပြီး
အဆောင်တစ်တွင် ထား၏ ။ အဆောင်နှစ်နှင့်သုံးက အုပ်ချုပ်ရေးရုံ၏
အစွန့် လက်ဝဲဘက်နှင့် လက်ယာဘက်တွင် ရှိသည် ။ ထိုအဆောင်တွင်
လူသတ်သမားများ ၊ ဓားပြများ ၊ နှစ်ကြီး အကျဉ်းသမားများကို
ထားသည် ။ အဆောင်သုံးကတော့ ဂျပန်ဆန့်ကျင်ရေးသမား
ကိုရီးယားသူပုန် တွေ၊ သေဒဏ်ကျခံမည့်သူတွေအတွက် ဖြစ်၏ ။
သာမန်အမှုဖြင့် ဖမ်းထားသူ ဂျပန်ရာဇဝတ်သားများကို မူ
အဆောင်လေးနှင့် ငါးတွင် ထား၏ ။ ၎င်းအဆောင်များက
အဆောင်သုံး၏ တိုးချဲ့ဆောင်များ ဖြစ်၏ ။

ထောင် ထဲ မှာ အမြဲပင် လူတွေအပြည့်။ အဆောင်သုံးကတော့
ပြဿနာအများ ဆုံး တစ်ဆိတ်ရှိ အဆောင်သုံး။
အစာငတ်ခံဆန္ဒပြတာယူမလား၊ ရန်ဖြစ်တာပြောမလား။
ကိုရီးယားတွေထိန်းရတာ က ပိုခက်၏ ။ ပိုကြမ်း၏ ။ ထို့ကြောင့်
ကြမ်းကြမ်းရမ်းရမ်းအစောင့်တွေကို ဤအဆောင်တွေမှာ တာဝန်ပေး
ရ၏ ။ နံပါတ်တုတ်နှင့် အရိုက်ခိုင်းသည် ။ နံပါတ်တုတ် အရိုက်လွန်ပြီး
သေဆုံးသူအကျဉ်းသားလည်း များ လှပြီ။

ဖွင့်ထားသော ပြတင်းပေါက်မှ နံနက်ခင်းလေပြေက ဝင်လာသည် ။
ဧကရာဇ်၏ တော်ဝင်တံဆိတ်ပါသော ဆုလက်မှတ်က နံရံတွင်
ချိတ်ဆွဲထား၏ ။ ၎င်းနှင့် ဘေးချင်းယှဉ်လျက်က
ဆာမူရိုင်းအမှတ်သင်္ကေတ ရင်ထိုးနှင့် တက်နေဝန်းပုံကို တွေ့ရသည် ။
သစ်သားဘီဒိုတစ်လုံး၏ အပေါ် တွင် ကား စစ်ဓားရှည်တစ်ချောင်းနှင့်

ရိုင်ဖယ်တစ်လက်။ ထောင်မှူး ဟာစီဂါဝါ၏ အိမ်ထဲတွင်
ထိုသို့သောအဆောင်အယောက်တွေ အပြည့်။ ဓာတ်စက်ပေါ်မှ
ဓာတ်ပြားက လည်နေကာ တေးသံ ငြိမ့်ငြိမ့်ညောင်းညောင်းက
ပေါ်ထွက်နေ၏ ။ ဓာတ်စက်ကို ကတ္တီပါအနီစ ဖုံးထားသော
စားပွဲပေါ်တွင် တင်ထား၏ ။ ကျွန်တော် အခန်းဝရောက်သည် ကို
မြင်တော့ ဟာစီဂါဝါက ဓာတ်စက်ကို ပိတ်လိုက်၏ ။

“အဆောင်သုံးက ဝါတာနာဘေးယူအိချိပါဆရာ”

ဂီတတွင် နစ်မျောနေပြီး ငြိမ့်အေးနေပုံရသော သူ့မျက်နှာက
ကျွန်တော့်ကိုမြင်လိုက်သည် နှင့် စစ်သွေးစစ်မာန်ကြွစွား
ချက်ချင်းပြောင်းပြီး ခက်ထန်လာ၏ ။

“သေသွားတဲ့ အစောင့်အကြောင်းငါမေဒါဆီက ကြားပြီးပြီ”

ကျွန်တော်က စုဂိယာမကို နောက်ဆုံးတွေ့ခဲ့သူမို့ ကျွန်တော့်ကို
ခေါ်မေးခြင်း ဖြစ်၏ ။ ကျွန်တော်က သူ့အရှိန်အဝါကို ကြောက်လွန်း၍
နှုတ်ခမ်းတွေ တဆက်ဆက်တုန်နေသည် ။

“မင်းက ကျောင်းသားအနေနဲ့ ဝင်လာတဲ့ ရဲဘော်လား”

သူ့အသံကြီးက သိန်းငှက်လို ဩဇာသံပါနေ၏ ။

ကျွန်တော်ကတော့ လယ်ကွင်းထဲက ကြွက်စုတ်ပမာ။

“မှန်ပါတယ်ဆရာ။ ကျွန်တော်က ကျိုတိုက
အမှတ်၃အထက်တန်းကျောင်းက ကျောင်းသားပါ”

“မင်း ကံကောင်းတာပေါ့။ မင်းအရွယ် မင်းသူငယ်ချင်းတွေဆို အခု
ရှေ့တန်းပါသွားကြပြီ။ မင်းက တိုက်ခိုက်ရေးထဲမပါဘဲ ဂျပန်နိုင်ငံက
ထောင် မှာ တာဝန်ကျတာ ကံကောင်းတယ်ဆိုရမယ်။ ဒီအမှုမှာ တော့

မင်းနဲ့ ဆိုင်တယ်”

သူဆိုလိုတာက အသုဘကိစ္စကို ကျွန်တော်ပဲ တာဝန်ယူရမှာ လား။ ဒါမှ မဟုတ် အခု လူသတ်မှုမှာ ကျွန်တော်ပဲ ပါဝင်ပတ်သက်နေတယ်ပဲ ဆိုလိုတာလား။ ဒါတွေထက်စာရင် ရှေ့တန်း မြန်မြန်ပို့လိုက်တာက ပိုကောင်းသေးတယ်ဟု ကျွန်တော် စဉ်းစားမိ၏။

“ကျွန်တော် ဒီလူသက်မှုကို အထူးအဆင့်မြင့် ရဲဌာနချုပ်ကို အကြောင်းကြားပါမယ်”

ထိုစကားကို မနည်းအရဲစွန့်ပြီး ပြောလိုက်၏။

ဟာစီဂါဝါက ခေါင်းညိတ်ပြရင်း ကျွန်တော့်ကို စူးစူးရဲရဲစိုက်ကြည့်နေ၏။

“အေး ကောင်းတယ်။ ဒါပေမဲ့ ဟာဒီဖူကူအိုကာထောင်က အမိန့်တွေ အတိအကျလိုက်နာနေစရာ မလိုဘူး။ ရဲတပ်ဖွဲ့မပြောနဲ့ ၊ စစ်တပ်တောင် ဘာမှ မလုပ်နိုင်တဲ့ ကိစ္စပဲ။ ဒါကြောင့် မင်း ရဲနဲ့ ဘာမှ ပတ်သတ်စရာမလိုဘူး။”

ကျွန်တော် ဘာတစ်ခွန်းမှ ပြန်မပြော။

“ဒါကြောင့် ကိုယ့်ဘာသာကိုယ် စုံစမ်း၊ ဘယ်ရာဇဝတ်ကောင်က စုဂိယာမဒိုဇန်ကို သတ်တာလဲ။ ဘာဖြစ်လို့ သတ်တာလဲ။ မင်းလိုတဲ့ အကူအညီတွေ အစောင့်ရုံကနေတောင်းပြီး အမူပေါ်အောင်စုံစမ်း။ မင်းလိုတာကို ရုံးက ကူညီလိမ့်မယ်။ လိုတဲ့ စာရွက်စာတမ်းတွေ တောင်းယူ။ အကျဉ်းသားတွေနဲ့ မေးမြန်းစစ်ဆေးဖို့ ကိစ္စတွေလည်း အကူအညီတောင်း။ သတင်းထူးတာရှိရင် ငါ့ဆီကို မြန်မြန်သတင်းပို့။”

ကျွန်တော်ကတော့ သတိအနေအထားဖြင့် မတ်တပ်ရပ်ရင်း

ကြက်သေ သေနေ၏ ။ ထိုနောက် အလေးပြုလိုက်ကာ အခန်းထဲမှ လှည့်ထွက်ခဲ့၏ ။

* * *

အစောင့်ရုံးက အုပ်ချုပ်ရေးဆောင်၏ အစွန်ဆုံးတွင် ရှိသည် ။ ကျွန်တော် ရုံးတံခါးကို တွန်းဖွင့် ဝင်လိုက်တော့ ရေနွေးအိုးတစ်အိုး မီးဖိုပေါ်တွင် ကြွက်ကြွက်ဆူနေသည် ကို တွေ့ရ၏ ။ မီးဖိုနောက်နား မှာ က မေဒါထိုင်နေသည် ။ သူက ယူနီဖောင်းဦးထုပ်ကို မျက်ခုံးအထိ ဆွဲချထား၏ ။ သူ့ဦးထုပ်ကို ဘယ်တော့မှ မချွတ်။ သူက ကတုံးပြောင်မို့လို့ ဦးထုပ်မချွတ်တာလည်း ဖြစ်မည်။ အသက် ငါးဆယ်နီးပါးရှိသော်လည်း ရုပ်က ပိုရင့်နေ၏ ။ သူက ယူနီဖောင်းအညိုရောင်ကို မချွတ်တမ်းဝတ်သဖြင့် လည်း ပို၍ အိုမင်းနေပုံရ၏ ။ သူက ကျွန်တော့်တွေ့တော့ ခေါင်းတစ်ချက်ညိတ်ပြီး မပွင့်တပွင့်ပြောသည် ။

“နောက်ဆုံးကျတော့လည်း ဒီဘူတာ ဆိုက်တာပဲ”

ထိုနောက် ဆက်ပြော၏ ။

“စုဂိယာမ အသတ်ခံရတယ်လို့ မင်းကော ထင်နေလို့ လား”

ထို့နောက် သူက အဆောင်သုံး မှတ်ပုံတင်စာအုပ်ကို လှမ်းယူလိုက်၏ ။ ထို့နောက် စာရွတ်တွေလှန်ပြီး ဖတ်ပြ၏ ။

“သူက နိမ္မိတ်ဟန်က ပြန်လာကတည်းက သူ့ရဲ့ စစ်တပ်အလေ့ အကျင့်တွေကို မဖျောက်နိုင်ခဲ့ဘူး။ သူက အကျဉ်းသားတွေကို ရန်သူလို သဘောထားတတ်သူပဲ။ ထောင်ကို သူက စစ်မြေပြင်လို သဘောထားပုံရတယ်။ အကျဉ်းသားတွေလည်း လူပဲကွ။ လူလိုသူလို

ဆက်ဆံသင့်တာ ပေါ့။ အကျဉ်းသားတွေကိုသာ လွှတ်ပေးလိုက်ရင် သူ
အရိုးနဲ့ အသားတခြားစီဖြစ် ကုန်မှာ ပဲ။ စုဂိယာမကလည်း
တိရစ္ဆာန်သာသာပဲ”

မီးဖိုပေါ်က ရေနွေးအိုးလည်း အဆူရပ်သွားပြီး။ မီးဖိုက မီးလည်း
သေသွားပြီး။

“ဒါက အစောင့်တစ်ယောက် သေရုံမကဘူး။ ဒါက စစ်ကြေညာ
လိုက်တာပဲကွ။ လူသတ်သမားက ဒီထဲမှာ ပဲရှိတယ်။ အဆောင်သုံးက
မသမာသူတွေ နေတဲ့ နေရာပဲ။ အဆိုးဆုံး ကိုရီးယားလူမျိုးတွေ၊
သစ္စာဖောက်တွေ၊ ကွန်မြူနစ်တွေ ထားတဲ့ နေရာပဲ။ မင်းလည်း
သတိသာထား နေ။ စုဂိယာမလို သေသွားနိုင်တယ်”

သူ ဘာတွေပြောနေသလဲ ကျွန်တော် လုံးစေ့ပတ်စေ့ နားမလည်၊
သို့သော် ကိုယ့်တာဝန်ကိုယ် လုပ်ရမည်။ ချထားသောဖိုင်တွဲကို
ကောင်ကိုင်လိုက်၏ ။ မှတ်တမ်း၏ နောက်ဆုံးနေ့စွဲကို လှမ်းကြည့်
လိုက်သည် ။ ဒီဇင်ဘာ ၂၁ ရက်။

စုဂိယာမ မသေခင်ညက သူ၏ နောက်ဆုံးမှတ်တမ်းကို ဖတ်လိုက်၏
။

“အကျဉ်းသား ၃၄၉ ဦး။ အချုပ်ခန်း ၄၈ ခန်းထဲတွင် အိပ်နေကြ၏ ။
ကင်းလှည့်ချိန်-နံနက် ၂ နာရီမှ ၆ နာရီ။ အဆောင်သုံးကို
တစ်ပတ်ပတ်ရန် ခြေလှမ်း ၃၄၈ လှမ်း၊ လှမ်းရ၏ ။ အကျဉ်းသားအချို့
အအေးဖိများ နာနေကြ၏ ။ အရိုးကျိုးနေသောအကျဉ်းသားတစ်ဦး
သိပ်မသက်သာသေး။”

ထိုနေ့မတိုင်မီ တစ်ရက်က မှတ်တမ်းကို ဖတ်လိုက်ပြန်သည် ။

“မနက် ၂ နာရီမှ ၆ နာရီ။ အချုပ်ခန်း ၄၈ ခန်းမှ အကျဉ်းသား ၃၄၆ ယောက်ကို စစ်ဆေးပြီးပြီ။ အအေးဖိဖျားနာနေသော အကျဉ်းသား များ နေ၏။ တစ်ယောက်က အရိုးကျိုးနေသည်။”

မှတ်တမ်းတိုင်းတွင် အရိုးကျိုးနေသောအကျဉ်းသားအကြောင်းပါ၏ သူ ဘာကြောင့် လက်ကျိုးသလဲ ကျွန်တော် သိချင်၏။ ကျွန်တော် စာမျက်နှာတွေ နောက်ပြန်လှန်ကြည့်၏။ ဒီဇင်ဘာ ၁၃ ရက်နေ့ မှတ်တမ်းမှာ သွားတွေ၏။

“အချုပ်ခန်း ၂၈ မှ အကျဉ်းသားအမှတ် ၃၃၁ - အမိန့်မနာခံသဖြင့် တင်းပုတ်နှင့်ရိုက်နက်ဆုံးမ။ ခေါင်းပခုံးနှင့်နံရုံးများ တွင် ဒဏ်ရာရ”

သူက သူရိုက်နက်၍ ကျိုးကြေဒဏ်ရာရသည် ကိုပင် သစ္စာရှိစွာ မှတ်တမ်းထဲ ထည့်ရေးသည် ကို ကျွန်တော် အံ့သြနေမိ၏။ အကျဉ်းသား အမှတ် ၃၃၁ က ဘယ်သူလဲ။ ကျွန်တော် အံ့သြနေမိ၏။ ကျွန်တော် မှတ်တမ်းတွင် ရှာကြည့်၏။ အမည်က ချိုင့်ချီစု။ ကွန်မြူနစ်ဝါဒကို လေ့လာသူ။ အစိုးရကို ဖြုတ်ချရန်ကြံရွယ်။ အစိုးရ၏ ခေါင်းဆောင်တစ်ဦးကို လုပ်ကြံရန် ကြံစည်ခဲ့။ ပုန်ကန်ရန်စီစဉ်။ သူက နှစ်ကြီးအကျဉ်းသမား။

သူက စုဂိယာမကို လုပ်ကြံသူလား။ သို့သော် စုဂိယာမ အသတ်ခံရချိန်တွင် အကျဉ်းသား အားလုံးက အချုပ်ခန်းတွေထဲမှာ ရှိနေတာပဲ။ နိုးနေသူဟူ၍ အစောင့်များ နှင့် ကြွက်တွေသာရှိ၏။ သို့သော် ပထမဦးဆုံးသင်္ကာမကင်းဖြစ်သူမှာ အကျဉ်းသား ၃၃၁။

ထို့နောက်စုဂိယာမယူနီဖောင်းထဲကတွေ့ရသော ကဗျာကို သတိရမိ၏။ ထိုကဗျာရေးထားသော စက္ကူက အဆောင်သုံး၏ အဝင်အထွက်တာဝန်ကို မှတ်ထားသော လယ်ဂျာစာရင်းစာအုပ်မှ

စာရွက်။ ၁၉၄၂ ခု မတ်လ ၂၇ ရက်။ အဝင် ၁၄။ အထွက် ၅။

လက်ရေးကို ပြန်ကြည့်၏ ။ လက်ရေးသည် ရေးသားသူ၏ စိတ်ကို ဖော်ကျူးနိုင်သည် ဟု ကျွန်တော်ထင်၏ ။ လက်ရေးက ခပ်သော့သော ရေးထား၏ ။ ဒီထက်ပို၍ ဘာသဲလွန်စမှ မရ။ တစ်ခုတော့ သတိထားမိ၏ ။ လယ်ဂျာစာရင်းသွင်းသောလက်ရေးနှင့် ကဗျာလက်ရေးက အတူတူ။ တစ်ယောက်တည်းရေးတာ ဖြစ်နိုင်၏ ။ သို့သော် အဆွဲအငင်ပုံစံနှင့် အသတ်တွေက နည်းနည်းကွဲ၏ ။ လယ်ဂျာစာရင်းသွင်းသလို မတည်ငြိမ်။ နည်းနည်း တွန့်ဆုတ်တွန့်ဆုတ်ရေးပုံရ၏ ။ စုဂိယာမပင်လျှင် စာရင်းရေးတာလည်း သူ၊ ကဗျာရေးတာလည်း သူဖြစ်နိုင်သည် ။ သို့တည်းမဟုတ် စုဂိယာမလက်ရေးကို ပဲ တစ်စုံတစ်ဦးက တုပပြီး လိုက်ရေးတာကော မဖြစ်နိုင်ဘူးလား။ အရေးအကြီးဆုံးအချက်ကတော့ ဤစာရွက် သူ့အိတ်ထဲမှာ ဘာဖြစ်လို့ ရောက်နေတာလဲ။

* * *